

Cristina Cergan
Diana Iacob
Bogdan Rațiu
Ioana Tămăian

PRACTIC

CAIET DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

CLASA A VI-A

Editura Paralela 45

Priveam fără de lîntă-n sus -
Într-o sărbătoare splendoare
Vedeam Ceahlăul la apus,
Doparte-n zări albastre dus.
Un uriaș cu fruntea-n soare,
De pază țării noastre pus.
Și ca o taină călătoare,
Și-n nor cu muntele vecin
Plutea într-acest imens senin
Și tot văzduhul era plin
De cântece cîmpitoare.

6

Cuvânt-înainte

Dragi profesori și dragi elevi,

Practic 6. Caiet de Limba și literatura română este un auxiliar dinamic, interactiv și ingenios destinat consolidării competențelor elevilor pe parcursul clasei a VI-a.

Caietul conține șase unități tematice: **familia, școala, drumul, lumi reale și lumi virtuale, natura**, respectiv **societatea**.

În paginile lui, elevii vor întâlni doi colegi de clasă, Miruna și David, alături de care vor parcurge activități de lectură, de redactare, de gramatică și de comunicare. În plus, vor regăsi, în fiecare unitate, strategii și elemente-cheie, dar și indicii pentru rezolvarea unor exerciții. Anumite strategii de lectură și suporturi audio pentru activitățile de comunicare orală sunt marcate cu **coduri QR**.

Fiecare unitate se compune din mai multe secțiuni:

- O introducere în care tema este ilustrată în imagini și în texte literare.
- Activități centrate asupra strategiilor de lectură tematică, precum și asupra valorilor personajelor și a valorilor elevilor. Acestea sunt însoțite de dialoguri între Miruna și David, care discută despre subiectul lecțiilor de limba și literatura română.
- O secțiune dedicată exersării competențelor de comunicare, compusă din trei tipuri de exerciții:
  - I. exerciții care vizează palierele limbii (acestea sunt marcate cromatic, astfel: cu **verde** – nivelul morfologic și sintactic, cu **roșu** – nivelul fonetic, cu **albastru** – nivelul lexical și cu **mov** – nivelul stilistic);
  - II. exerciții centrate asupra competenței lingvistice;
  - III. exerciții cu caracter normativ, care vizează utilizarea conștientă a faptelor de limbă în comunicarea de zi cu zi (acestea sunt însoțite de discuții purtate de Miruna și David pe rețele sociale, prin care cei doi colegi încearcă să-și explice diverse aspecte gramaticale).
- O secțiune care vizează dezvoltarea strategiilor de redactare a diverselor tipuri de texte (rezumat, text narativ, text descriptiv, text explicativ, text narativ-descriptiv, text complex), transpuse în situații familiare pentru elevi. Acestea sunt însoțite de discuțiile dintre Miruna și David, prin care cei doi încearcă să integreze strategiile de redactare în propriul sistem de referință.
- O secțiune intitulată *Comunicăm în rețea* care conține activități integrate ce vizează subcomponentele competenței de comunicare și presupune parcurgerea mai multor etape, recapitulări și evaluări, pentru ca în final elevii să sintetizeze informațiile învățate în hărți mentale. Secțiunea cuprinde exerciții proiectate după modelul itemilor din evaluările naționale sau de la alte cursuri și competiții.

Practic 6. Caiet de Limba și literatura română este un auxiliar care poate sprijini activitatea profesorilor ce predau la clasa a VI-a și a elevilor acestora, atât în cazul în care la clasă se utilizează manualul de *Limba și literatura română* apărut la Editura Paralela 45 (2023), cât și în cazul utilizării altui manual, caietul fiind realizat în concordanță cu programa în vigoare.

Autorii

CUPRINS

Cuvânt-înainte

3

UNITATEA 1. Familia

Lectură: Imagine și text	6
Lectură: <i>Acasă de Ștefana Velisar-Teodoreanu</i>	9
Construcția comunicării: Fonetica și vocabularul	15
Redactare: Rezumatul	24
Recapitulare/Evaluare: Comunicăm în rețea! Recapitulăm și ne evaluăm	27

UNITATEA 2. Școala

Lectură: Imagine și text	34
Lectură: <i>Bun venit, domnule Condei</i> de Jaume Copons și Liliana Fortuny	37
Construcția comunicării: Verbul	45
Redactare: Textul narativ	63
Recapitulare/Evaluare: Comunicăm în rețea! Recapitulăm și ne evaluăm	67

UNITATEA 3. Drumul

Lectură: Imagine și text	74
Lectură: <i>Legenda mării</i> de Jaume Copons și Liliana Fortuny	77
Construcția comunicării: Substantivul	86
Redactare: Prezentarea textului	98
Recapitulare/Evaluare: Comunicăm în rețea! Recapitulăm și ne evaluăm	101

UNITATEA 4. Lumi reale. Lumi virtuale

Lectură: Imagine și text	110
Lectură: <i>Prinși într-un joc video. Portalul ascuns</i> de Dustin Brady	113
Construcția comunicării: Pronumele	121
Redactare: Textul explicativ	131
Recapitulare/Evaluare: Comunicăm în rețea! Recapitulăm și ne evaluăm	134

UNITATEA 5. Natura

Lectură: Imagine și text	142
Lectură: <i>Pastel</i> de George Topîrceanu	145
Construcția comunicării: Adjectivul	150
Redactare: Textul descriptiv	155
Recapitulare/Evaluare: Comunicăm în rețea! Recapitulăm și ne evaluăm	159

UNITATEA 6. Societatea

Lectură: Imagine și text	164
Lectură: <i>Micul prinț</i> de Antoine de Saint-Exupéry	167
Construcția comunicării: Adverbul	175
Redactare: Textul narativ-descriptiv	181
Recapitulare/Evaluare: Comunicăm în rețea! Recapitulăm și ne evaluăm	183

IMAGINE ȘI TEXT

I. LECTURA IMAGINII. FAMILIA ÎN IMAGINI

- Privește cu atenție imaginea de mai jos, reprezentând tabloul *Încercând ochelarii bunicii* de Théodore Gérard.

1 Ce se înfățișează în acest tablou?

.....

.....

.....

.....

2 Enumeră elementele reprezentate în tablou, continuând enunțul de mai jos.

În imagine, sunt o bunică, ...

.....

.....

.....

.....

3 Descrie, în detaliu, ceea ce vezi în acest tablou, având în vedere elementele identificate la **exercițiul 2**.

Exemplu: *Bunica este așezată într-un fotoliu.*

.....

.....

.....

.....

4 Ce legătură crezi că există între personajele din tablou? Motivează-ți răspunsul într-un enunț.

.....

.....

.....

5 Care ar putea fi valorile persoanelor reprezentate în tablou? Explică în două-trei enunțuri. Poți avea ca reper: gestul bunicii, apropierea dintre membrii familiei, fețele copiilor etc.

.....

.....

.....

6 Care este tema tabloului? Explică, într-un enunț, cum ai identificat tema.

.....

.....

.....

Încercând ochelarii bunicii, Théodore Gérard (1829–1902)

Prin ușa întredeschisă, lumina din casă – de acasă – e caldă și bună ca un samovar aprins alături de cozonaci. [...]

— Și să nu superi pe bunici, – răsună din urmă glasul mamei, suprem ca și crucea bisericii sfântului Ioan Gură de Aur.

Până și clopoței spun: să nu, să nu, să nu, cling-cling.

(Ionel Teodoreanu, *În casa bunicilor*)

1 În text este vorba despre:

- a) o familie cu patru copii; c) despre o familie sănătoasă;
b) despre niște bunici fericiți; d) o familie cu copii bolnavi.

Alege varianta potrivită și justifică-ți opțiunea într-un enunț.

2 Unde este trimis copilul sănătos? De ce?

3 Ce sfat îi dă copilului mama?

4 Din ce motiv crezi că „inima fotografia tot”?

5 Care crezi că sunt valorile familiei despre care este vorba în text? Explică în două-trei enunțuri.

6 Care este părerea ta despre sfaturile primite de la părinți? Formulează-ți răspunsul în două enunțuri.

- Prezintă, în trei-patru enunțuri, o temă comună celor două texte date, valorificând câte o secvență din fiecare text.

Salut, Miruna! Am și eu o întrebare: cum faci să identifici tema unui text? 😊 13:20 ✓

Hm, eu mereu îmi imaginez ceea ce citesc și încerc să identific cel mai important aspect din realitate sau din experiența umană transpus în text. 13:21 ✓

Și cum faci? Găsești ușor tema? 13:21 ✓

Nu e greu. Un text poate avea mai multe teme, important e să identifici despre ce se vorbește în mod semnificativ în text! 13:24 ✓

OK, deci nu e un cuvânt dintr-un text! 13:25 ✓

Nu. Ai grijă să nu faci confuzie între cuvinte-cheie și temă! 13:27 ✓

Nu, nu, iau treptat textul și mă gândesc. Mersi! 😊 13:27 ✓

- Citește textul pentru a observa cum se conturează relația dintre membrii unei familii și notează, în secțiunea Adnotări: cuvintele-cheie, cuvintele necunoscute, ideile principale, detaliile. Marchează cu semnul ? ideile pe care nu le înțelegi și cu semnul ! ideile pe care îți dorești să le reții.

Acasă

de Ștefana Velisar-Teodoreanu

Adnotări

Două telegrame au amânat până acum sosirea lui conu' Matei. În sfârșit, primiră pe a treia, cu vestea mult așteptată. Pia o poartă în buzunar, ca pe-un talisman. Abia acum zilele își recapătă valoarea adevărată. Pia se pregătește ca de cea mai mare sărbătoare. Nu dă voie niciunui alt gând să-i tulbure bucuria, nici celui care șoptește din fund: „Cât are să stea?”. Și iaca, fu nevoită să facă loc unor mulțimi de gânduri străine, pe care nu se pricepea unde să le înghesuie până le-o veni rândul să le descurce. Căci chiar într-aceeași zi, la prânz, li se anunță cel mai neprevăzut lucru: pentru consolidarea sănătății lui Andi, după avizul doctorilor, nu vor petrece iarna la București, ci la Brașov! Plecarea era deja fixată la a treia zi după sosirea lui conu' Matei, cu care erau unele hotărâri importante de luat împreună.

— Numai trei zile am de stat cu tata? întrebă Pia încet, albindu-se la față.

— N-ai grijă, tu rămâi cu el cât stă în țară. Noi plecăm. E o toamnă special de călduroasă și prea mult praf pentru Andi, de aceea ne grăbim. Eu mă mai întorc la București. Poate te aduce Matei la Brașov. Vedem noi, aranjăm noi toate bine, deocamdată bucură-te, spuse moșu' Alecu mângâind-o ușurel pe cap.

Vestea era prea mare totuși ca s-o primească copiii cu zâmbet. Aha! Asta se moșmonise* cu Sisi! Multe se explicau. Dar ce prost cădea data plecării! N-aveau timp să-și revină, să plănuiască și ei câte ceva. Erau ridicați pe sus, se cheamă. Cum fac câinii când li se dă un os prea mare de ros și o pornesc numaidecât cu el în locuri ferite, să chibzuiască cât să mănânce și cât să păstreze ascuns, tot astfel copiii, cum se ridicară de la masă, se îndreptară către vechiul lor sediu: grajdul. Rămaseră un timp tăcuți în jurul cuștii lui Ildiz. Din toate colțurile spânzurau ca funigiei* ațele de păianjeni. Fiecare legăna alte gânduri pe firele fragile.

O iarnă la Brașov? Suna foarte atrăgător. Treceau granița la frații noștri transilvăneni. Viața de acolo? [...] Brașovul? Șapte munți crescuți într-un oraș, ferchezuiți*, domesticiti. Patria poveștii Albă-ca-zăpada, prăvălii cu lăzi pictate cu flori, pesmeți* groși cu miros bun. Restul se pierdea într-o viziune de acoperișuri țuguiate ca scufele* piticilor, împănând pădurile celor

șapte piramide verzi, grămadite laolaltă. Și ei pe acolo, pe undeva printre crengi. La hotel au să stea? La prieteni români? Exclus să aibă vacanță toată iarna! Nici să-i înscrie la școală. Vor avea un profesor probabil. În orice caz, multe ore libere. Ce expediții or să facă cu Gello!

— Pia, ce păcat că nu poți pleca și tu odată cu noi! spuse Nel, zugerându-și un Brașov ca scos din traista lui Moș Crăciun, trezind-o pe Pia din alte visuri pornite de la răspântia Albă-ca-zăpada, ea îngrijind acasă de tatăl ei: „Cine mi-a pus flori în odaie? Cine mi-a pregătit jocul de șah? Cine...?”

— Păcat fiindcă rămân cu tata acasă? se înfioră de mirare glasul Piei. [...]

a moșmoni (vb.) – a face mișcări încete și greoaie.

funigel (s.m.) – (de obicei la plural) fir al unui anumit soi de păianjeni mici, care se vede plutind în aer în zilele senine de toamnă.

ferchezuit (adj.) – (despre oameni) care are un aspect îngrijit; care se îmbracă cu grijă, elegant.

pesmet (s.m.) – felie de pâine sau de cozonac uscată sau prăjită.

scufă (s.f.) – bonetă, bonețică, scufie, tichie.

Adnotări

— Nu, frate! Că n-ai să fii de la început cu noi, nu înțelegi? se revoltă Nel, jignit.

— O aduce la galop moșu' Matei la Brașov; au să moară de urât singuri aici, îi asigură binevoitor Andi.

Dar Pia îl fulgeră cu ochi scânteietori. „Urât” era un cuvânt care n-avea sens, aplicat tatălui ei. Apoi se îmblânzi, gândind că poate lui moșu' Alecu i s-ar fi urât singur cu ei în casă. El nu călătorise mult ca tatăl ei și n-avea atâtea de povestit. El nu știa să inventeze distracții pentru copiii lui, săracii. Aici o apucă mila de ei, dusă până la minciuna de politețe.

— Venim și noi repede, n-aveți grijă. Ne telegrafiați adresa, și, dacă n-are tata multă treabă la București, plecăm și noi după voi, le promise Pia, sprijinindu-se cu bucurie pe cât mai mulți „noi,” și „ne”, zâmbind înainte planurilor de București, eclipsând Brașovul, rămas convențional aprins cu luminițe și pete verzi printre perdelele de zăpadă.

De la patru dimineața, Pia nu mai are astâmpăr, de la ora sosirii vaporului la Constanța. Până la prânz e lung timp. Tatălui ei nu-i place să-l aștepte la gară. L-ar vedea nițel mai devreme, dar într-o zăpăceală, ca pe-un lucru de preț căutat într-un sertar dezordonat. E mai bucuroasă Pia să-l primească acasă. Nu știe însă care-i locul mai bun de pândit. De la fereastra lui moșu' Lascăr e vedere până-n Calea Victoriei. Ar prinde cum răsare trăsura. Dar nu e sigură că are destul timp să alerge pe urmă la ușă, să se potolească, să-i vină glasul, să-i spună cea dintâi „Bine ai venit!”. A făcut o mulțime de repetiții, sus-jos, pe scări, inima îi bate tot mai tare și ține mai mult până să se liniștească. Poate ar fi mai cuminte să sacrifice bucuria de a zări trăsura ivindu-se la colțul străzii. Să stea liniștită pe ultima treaptă a scărilor; cum s-o deschide ușa, să-i sară de gât. S-a pregătit odaia cu multe divane pentru el. Pia a tăiat ultimii trandafiri din grădină și tufănele* multe, a pus și în sufragerie, și la ea în odaie, să fie cât mai frumos peste tot. S-a gătit ca de vizite, în catifea neagră și pantofi de lac, și moare de cald.

Perdeaua de la ușa sufrageriei fâlfâie ca pelerina unui călăreț în galopul calului, din cinci în cinci minute, de câte ori consultă Pia pendula, speriată că n-are vreme pentru toate, îngrijorată să nu fie vreun gunoi care pune piedică acelor, de se mișcă atât de încet.

Doamne! E unsprezece jumătate! La unsprezece vine trenul, ar fi trebuit să fi sosit! I se răcește inima Piei. Zboară pe scări sus, în turnul de veghe, la fereastra lui moșu' Lascăr, și vede trecând colțul străzii o trăsură cu bagaje și un domn cu turban alb înăuntru. Nu e turban, e un bandaj gros pe cap și în jurul gâtului, se vede numai obrazul. Se uită în sus: la casă. Doamne! Ce așteaptă Pia? Mai are timp să alerge jos? I s-au muiat picioarele. Se smulge de la fereastră. Genunchii sunt de vată. Alunecă pe scări, nu știe cum, împinge ușa grea, o ajută vântul în grădină până la poarta deschisă de atâtea ceasuri, se ferește de cai, sare pe scara trăsurii și e luată în brațe cu toate inimile care bat în ea, obrazul culcat pe tifonul dulce cu miros de doctorii peste cel de colonie și fum, parfumul tatălui ei. Îi aude glasul, vesel, pică din cer peste ea: nu e nimic grav, au ajuns amândoi acasă pe cea mai frumoasă zi de toamnă care a fost vreodată – grădina, soarele, orașul, cerul colorat ca aripile fluturilor frumoși.

tufănică (s.f.) – specie de crizantemă cu flori mici.

1 Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

A. Pia se pregătește:

- a) de mers la cumpărături;
- b) de plecarea cu bunicul la Brașov;
- c) de o mare sărbătoare;
- d) de venirea tatălui ei.

B. Tatăl Piei este:

- a) domnul Matei;
- b) domnul Alecu;
- c) moș Lascăr;
- d) Nel.

- C.** Nel și Andi sunt anunțați că:
- vor pleca la Brașov fără Pia;
  - vor pleca la Brașov cu Matei;
  - vor rămâne la București;
  - vor pleca la Brașov împreună cu Pia.
- D.** Când află că urmează să-și petreacă iarna la Brașov, Pia se neliniștește, crezând că:
- Andi și Nel vor petrece singuri iarna la Brașov;
  - va rămâne la București cu tatăl ei;
  - va sta doar trei zile cu tatăl ei;
  - vor fi înscriși la școală.
- E.** Despre drumul tatălui spre casă aflăm că:
- la ora 4 a sosit cu vaporul la Constanța, la 11 a sosit cu trenul în București, urmând ca la 11:30 să ajungă cu trăsura acasă;
  - va pleca de la Constanța la Brașov în scurt timp și că la 11 va ajunge cu trăsura acasă;
- c)** la ora 11 a sosit cu vaporul la Constanța, apoi a sosit cu trenul în București, urmând ca seara să ajungă acasă;
- d)** la ora 4 a sosit cu trenul în București și în scurt timp a intrat în casă.
- F.** Așteptându-și tatăl, Pia:
- nu are astâmpăr, îl pândește de la fereastra lui moș Lascăr, face repetiții, este îmbrăcată de sărbătoare, împodobeste casa cu trandafiri și tufănele;
  - este liniștită și pregătește casa cu flori pentru a crea o atmosferă de sărbătoare;
  - este bucuroasă și pregătește în liniște casa cu trandafiri, alături de ceilalți membri ai familiei;
  - este agitată și îl pândește de la fereastra camerei sale, face repetiții și își caută locul potrivit pentru a-l întâmpina.

2 Răspunde la întrebările de mai jos.

- a)** Ce va face moș Alecu la scurt timp de la venirea domnului Matei?

.....

.....

- b)** Ce o deranjează pe Pia în discuția cu Nel?

.....

.....

- c)** Prin ce crede Pia că se deosebește domnului Matei de moș Alecu?

.....

.....

3 Numerotează, în căsuțe, enunțurile de mai jos în ordinea desfășurării evenimentelor.

- De la ora 4 dimineață, Pia așteaptă cu nerăbdare sosirea tatălui urmărind pendula și căutând locul cel mai bun din care ar putea observa venirea trăsurii.
- Pia se neliniștește când află că urmează să petreacă iarna la Brașov, crezând că va rămâne doar trei zile cu tatăl ei.
- Aleargă spre trăsură și sare în brațele tatălui ei, cu care intră apoi în casă.
- Pia se pregătește de venirea tatălui ei și încearcă să alunge gândurile care i-ar putea tulbura bucuria.
- Copiii se ridică de la masă și se îndreaptă spre grajd, fiecare cu gândul la altceva.
- Pia, Nel și Andi discută despre plecarea la Brașov.
- Sosirea domnului Matei este anunțată printr-o telegramă.
- Moș Alecu o asigură că va putea rămâne în București cu tatăl ei atât timp cât acesta va rămâne în țară.
- La 11:30 Pia vede trăsura pe geam și observă în ea un domn cu bandaj.

4 Citește afirmațiile de mai jos și bifează **ADEVĂRAT**, dacă afirmația este adevărată sau **FALS**, dacă este falsă.

	ADEVĂRAT	FALS
a) Vaporul urmează să ajungă la Constanța dimineața la ora patru.	☐	☐
b) Pia urcă și coboară scările pentru a face curat în casă.	☐	☐
c) Pia se întristează că a rămas singură înainte de venirea tatălui.	☐	☐
d) Tatăl Piei rămâne mai mult de trei zile în București cu ea.	☐	☐

5 Completează organizatorul grafic de mai jos, referindu-te la textul dat.

Autorul: .....

Titlul: .....

Naratorul: .....

Timpul și spațiul: .....

Personajele: .....

Despre ce este vorba în text? .....

.....

Cum începe textul? .....

Care este situația problematică apărută? .....

Cum este soluționată problema? .....

Cum se încheie povestea? .....

Structura textuală: .....

6 Numește două trăsături ale textului narativ identificate în fragmentul dat și oferă exemple.

Trăsătura 1: .....

Exemplu din text: .....

Trăsătura 2: .....

Exemplu din text: .....

Trăsătura 3: .....

Exemplu din text: .....

7 Urmărește acțiunile Piei, completează tabelul de mai jos cu secvențe relevante din text și menționează trăsăturile personajului.

La început	După aceea	Mai apoi	În final
Pia află de venirea tatălui ei și se pregătește ca de cea mai mare sărbătoare.	Află că vor pleca la Brașov peste trei zile și se îngrijorează.	Moș Alecu o liniștește.	Își așteaptă tatăl plimbându-se prin toată casa. După ce zărește trăsura, îl întâmpină și îi sare în brațe.
Citat:	Citat:	Citat:	Citat: .....
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
Pia este:	Pia este:	Pia este:	Pia este: .....
.....	.....	.....	.....

8 Analizează dorințele Piei și identifică valorile acesteia, completând schema de mai jos.

Care este dorința Piei?	
De ce are această dorință?	
Cum i se va îndeplini dorința?	
Ce experiențe interioare trăiește Pia?	

9 Prezintă o valoare a Piei, prin raportare la o secvență din text.

.....

.....

.....

10 Alege din lista de mai jos cuvintele potrivite pentru a caracteriza atitudinea Piei față de tatăl său și motivează-ți alegerile în două-trei enunțuri.

nerăbdătoare

emoționată

mirată

părtinitoare

.....

.....

.....

11 Notează comparația care sugerează dorința fetei de a se întâlni cu tatăl său.

.....

.....

.....

12 Doi colegi discută despre semnificația textului. Care dintre cele două opinii ți se pare mai potrivită? Motivează-ți alegerea în două-trei enunțuri!

.....

.....

.....

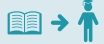
.....

Eu cred că este vorba despre plecarea la Brașov a familiei pentru a rezolva problemele de sănătate.

Eu cred că este vorba despre dorul de părinți și despre petrecerea timpului cu oamenii pe care îi iubești.

13 Completează enunțurile de mai jos raportând textul la experiența personală.

De la text spre sine

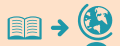
- Din text am învățat că .....
- Textul îmi aduce aminte de .....
- Dacă mie mi s-ar fi întâmplat ceva asemănător, aș fi .....

De la text spre alt text

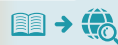
- Această poveste îmi aduce aminte de textul .....
pentru că .....
- Pia îmi aduce aminte de un alt personaj din .....
pentru că .....
- Am întâlnit tema acestui text și în cartea .....

Textul

De la text spre lume

- Ceea ce am citit în acest text am întâlnit și în realitate atunci când .....
- Ceea ce se întâmplă în text se deosebește/nu se deosebește de ceea ce se întâmplă în realitate, deoarece .....

De la text spre media

- Acest text îmi aduce aminte de filmul .....
pentru că .....
- Am întâlnit tema textului într-un podcast/într-o melodie .....

FONETICA ȘI VOCABULARUL

1. Fonetică

- Citește cu voce tare textul următor, fiind atent(ă) la dicție.

Împreună cu familia, am făcut o călătorie în inima unor codri deși. Exact când era să ne întoarcem, în fața noastră, într-o poieniță, am zărit o alee care ducea la un castel ce părea poleit cu aur. Proprietarii ne-au poftit înăuntru, iar noi le-am apreciat ospitalitatea. Ne-au explicat câteva aspecte legate de istoria clădirii, de faptul că pe vremuri a adăpostit un muzeu în care puteai admira diverse exponate. Atracția copiilor era aripa în care se aflau scheletele unor dinozauri din era mezozoică: pterodactili, brontozauri, iguanodoni etc.

Am pășit curios în clădirea aceea somptuoasă și am rămas fascinat de sculpturile, dar și de tablourile unor artiști celebri. Chiar dacă mi-au spus fiicele prietenilor mei că voi fi impresionată, eu nu mă așteptam să descopăr un asemenea spațiu feeric în acele locuri, în care parcă toate ceasurile s-au oprit și timpul avea răbdare să ne arate o altă realitate.

- 1 Selectează, din text, cuvintele care ți s-au părut greu de pronunțat. Alege unul dintre ele și joacă-te cu colegii „Telefonul fără fir”.

.....

.....

- 2 Explică modul de rostire a literei „x” în cuvintele selectate din text: *exact, au explicat, exponate*.

.....

.....

- 3 Alcătuieste câte un enunț cu omografele cuvintelor subliniate în secvențele „am făcut o călătorie în inima unor codri deși” și „în acele locuri”.

.....

.....

- 4 Explică modul de rostire a cuvintelor subliniate în secvența „Atracția copiilor era aripa în care se aflau scheletele unor dinozauri din era mezozoică.”

.....

.....

- 5 Sunt accentuate corect ambele cuvinte din seria:

- a) curios, prietenilor;
- b) curios, prietenilor;

- c) curios, prietenilor;
- d) curios, prietenilor.

- 6 Precizează câte litere și câte sunete au cuvintele de mai jos.

- a) eu = ... sunete
..... litere

- c) scheletele = ... sunete
..... litere

- b) chiar = ... sunete
..... litere

- d) întoarcem = ... sunete
..... litere

- 7 Transcrie, din text, două cuvinte monosilabice și două cuvinte plurisilabice.

.....

.....

8 Sunetul „i” este vocală în toate cuvintele din seria:

- a) apreciat, noi;
- b) clădirea, chiar;
- c) familia, inima;
- d) ospitalitatea, iar.

1. Desparteți fiecare cuvânt în silabe.
2. Îți amintești că într-o silabă există o singură vocală.
3. Îți amintești că „a”, „ă”, „î” sunt întotdeauna vocale.
4. Dai răspunsul.

9 Asociază, alegând din coloana B regula potrivită pentru despărțirea în silabe a cuvintelor din coloana A.

A

- a) i-ni-ma
- b) ar-tiști
- c) a-ur
- d) noas-tră

B

1. două consoane între două vocale se despart
2. două vocale alăturate se despart
3. trei sau patru consoane se despart după prima consoană
4. o consoană între două vocale trece în silaba următoare

10 Sunt despărțite corect în silabe cuvintele din seria:

- a) scul-ptu-rile, som-ptu-os;
- b) sculp-tu-ri-le, somp-tuos;
- c) scul-ptu-ri-le, somp-tu-os;
- d) sculp-tu-ri-le, somp-tu-os.

Îți aduci aminte regulile de despărțire în silabe sau consulți DOOM-ul.

11 Alege varianta corectă de despărțire în silabe a cuvintelor de mai jos. Pentru a te verifica, consultă DOOM³.

a) fa-mi-li-a / fa-mi-lia	f) prie-te-ni-lor / pri-e-te-ni-lor
b) pro-prie-ta-rii / pro-pri-e-ta-rii	g) im-pre-si-o-na-tă / im-pre-sio-na-tă
c) o-spi-ta-li-ta-tea / os-pi-ta-li-ta-tea	h) de-sco-păr / des-co-păr
d) cu-rios / cu-ri-os	i) fe-e-ric / fee-ric
e) fi-i-ce-le / fii-ce-le	j) rea-li-ta-te / re-a-li-ta-te

12 Desparte în silabe cuvintele de mai jos, precizând ce reguli/exceptii de la reguli ai aplicat.

a) castel = ...	f) celebri = ...
b) alee = ...	g) răbdare = ...
c) poleit = ...	h) înăuntru = ...
d) fascinat = ...	i) istoria = ...
e) tablourile = ...	j) atracția = ...

13 Notează două exemple în care nu e recomandată despărțirea la capăt de rând.

.....

.....

.....

.....

14 În structura subliniată din secvența „mi-au spus” există:

- a) un diftong;
- b) un diftong și un hiat;
- c) un hiat;
- d) un triftong.

ELEMENTE-CHEIE

Diftongul este grupul de sunete alcătuit dintr-o vocală și o semivocală, pronunțate în aceeași silabă.

Triftongul este grupul de sunete alcătuit dintr-o vocală și două semivocale pronunțate în aceeași silabă.

Hiatul reprezintă două vocale alăturate pronunțate în silabe diferite.

1. Ești atent la modul în care se rostește secvența dată (o silabă sau două).
2. Îți amintești rolul cratimei.
3. Observi ce grup de sunete conține secvența subliniată.

